YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kolmas jaosto)
16 päivänä kesäkuuta 2000 *

Yhdistetyissä asioissa T-611/97 ja T-619/97—T-627/97,

Transfluvia NV, kotipaikka Menen (Belgia),

Wybo NV, kotipaikka Poperinge (Belgia),

Noël Boone SPRL, kotipaikka Herseaux (Belgia),

J. Grayet ja G. Heidner SPRL, kotipaikka Welkenraedt (Belgia),

Straps SA, kotipaikka Chaudfontaine (Belgia),

Ziegler SA, kotipaikka Bryssel (Belgia),

Maison Parent SCRL, kotipaikka Hertain (Belgia),

Magemon SA, kotipaikka Liège (Belgia),

Garsou-Angenot SPRL, kotipaikka Verviers (Belgia), ja

Somimpex SPRL, kotipaikka Mouscron (Belgia),

edustajinaan asianajajat P. Cavenaile ja K. Tanghe, Liège, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto A. Schmitt, 62 avenue Guillaume,

kantajina,

* Oikeudenkäyntikielet: ranska ja hollanti.

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään oikeudelliset neuvonantajat M. C. Giorgi ja M. G. Houttuin, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Euroopan investointipankin lakiasiainosaston ylijohtaja A. Morbilli, 100 boulevard Konrad Adenauer,

ja

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja H. van Lier, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajina,

joissa kantajat vaativat korvaamaan vahingon, jonka ne väittävät itselleen aiheutuneen siitä, että sisämarkkinat toteutettiin Euroopan yhtenäisasiakirjan mukaisesti 1.1.1993 lähtien, ja siitä, että niiden tuohon saakka yhteisön sisäisessä kaupassa harjoittama tulliasioitsijan toiminta lakkautettiin,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit J. Azizi ja M. Jaeger,

kirjaaja: H. Jung,

on antanut seuraavan

määräyksen

Kanteen perustana olevat tosiseikat ja sovellettavat säännökset

1 ETY:n perustamissopimusta täydennettiin 17.2.1986 Luxemburgissa ja 28.2.1986 Haagissa allekirjoitetun, 1.7.1987 voimaantulleen Euroopan yhtenäisasiakirjan (jäljempänä yhtenäisasiakirja) 13 artiklalla, jolla siihen lisättiin 8 a artikla, josta Euroopan unionin perustamissopimuksen G artiklan 9 kohdan nojalla tuli EY:n perustamissopimuksen 7 a artikla (josta on muutettuna tullut EY 14 artikla), jossa määrätään seuraavasti:

"Yhteisö hyväksyy toimenpiteet, joiden tarkoituksena on toteuttaa sisämarkkinat asteittain 31 päivänä joulukuuta 1992 päättyvän kauden kuluessa tämän artiklan — — mukaisesti — — .

Sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus taataan tämän sopimuksen määräysten mukaisesti."

2 Koska sisämarkkinoiden toteuttaminen edellytti sisäisiä rajoja vailla olevan alueen perustamista ETY:n jäsenvaltioiden välillä, fiskaaliset rajat ja yhteisön sisäiset tullitarkastukset oli oltava poistetut edellä mainitussa määräyksessä asetetun määräajan päätyttyä eli 1.1.1993 mennessä.

3 Sisämarkkinoiden toteuttaminen vaikutti huomattavasti eräiden sellaisten taloudellisten toimintojen harjoittamiseen, jotka liittyivät välittömästi yhteisön sisäisillä rajoilla toimitettuihin tulli- ja verotarkastuksiin.

4 Tästä syystä sisämarkkinoiden toteuttaminen koski erityisesti tulliasiamiehiä ja -asioitsijoita eli henkilöitä, jotka täyttävät muiden puolesta vastiketta vastaan tavaroiden rajanylityksen edellyttämät tullimuodollisuudet. Tulliasiamiehet täyttävät nämä muodollisuudet toisen henkilön lukuun ja tämän nimissä. Tulliasioitsijat täyttävät nämä muodollisuudet toisen henkilön lukuun, toimien kuitenkin omissa nimissään.

5 Kantajat, jotka ovat belgialaisia yhtiöitä, toteavat, että niiden toiminta yhteisön sisäisessä kaupassa toimivina tulliasioitsijoina päättyi kokonaan sisämarkkinoiden toteuduttua 1.1.1993.

Oikeudenkäynti

6 Tässä tilanteessa kantajat nostivat 24.12.1997 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nyt esillä olevan vahingonkorvauskanteen.

7 Oikeudenkäyntiä asioissa T-620/97—T-627/97 ja T-611/97 ja T-619/97 lykättiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen viidennen jaoston puheenjohtajan 18. ja 29.6.1998 antamilla määräyksillä siihen saakka, kunnes yhteisöjen tuomioistuin olisi antanut tuomionsa muutoksenhausta, jonka kohteena oli näihin asioihin liittyvässä asiassa T-113/96, Dubois et Fils vastaan neuvosto ja komissio, 29.1.1998 annettu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio (Kok. 1998, s. II-125). Tällä tuomiolla oli hylätty EY:n perustamissopimuksen 178 artiklan ja

215 artiklan toisen kohdan (joista on tullut EY 235 artikla ja EY 288 artiklan toinen kohta) nojalla nostettu vahingonkorvauskanne, jossa vaadittiin, että yhteisö velvoitettaisiin korvaamaan se vahinko, joka eräälle ranskalaiselle tulliasioitsijalle olisi aiheutunut siitä, että sisämarkkinat toteutettiin 1.1.1993 Euroopan yhtenäisasiakirjan mukaisesti, ja siitä, että yhteisön sisäisessä kaupassa harjoitettu tulliasioitsijan toiminta päättyi.

8 Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi muutoksenhaun asiassa C-95/98 P, Dubois et Fils vastaan neuvosto ja komissio, 8.7.1999 antamallaan määräyksellä (Kok. 1999, s. I-4835), koska se katsoi, että osaksi valituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat ja että osaksi se oli selvästi perusteeton.

9 Tämän määräyksen huomioon ottaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kehottanut asianosaisia esittämään huomautuksensa siitä, miten asian käsittelyä tulisi jatkaa.

10 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on työjärjestyksensä 50 artiklan mukaisesti asianosaisia kuultuaan päättänyt yhdistää asiat T-611/97 ja T-619/97—T-627/97 jatkokäsittelyä varten.

Asianosaisten vaatimukset

11 Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jatkaa oikeudenkäyntiä edellä mainitusta asiassa Dubois et Fils vastaan neuvosto ja komissio annetusta määräyksestä huolimatta

— toteaa neuvoston ja komission olevan EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuin tavoin vastuussa siitä vahingosta, joka kantajille oli aiheutunut niiden yhteisön sisäisessä kaupassa harjoittaman tulliasioitsijan toiminnan tultua lakkautetuksi 1.1.1993 lähtien

— velvoittaa neuvoston ja komission yhteisvastuullisesti korvaamaan kantajille aiheutetut vahingot, joiden määrät on alustavasti arvioitu seuraavasti:

Transfluvia NV:	46 655 281 BEF
Wybo NV:	10 377 559 BEF
Noël Boone SPRL:	129 149 000 BEF
J. Grayet ja G. Heidner SPRL:	65 959 104 BEF
Straps SA:	6 000 000 BEF
Ziegler SA:	421 838 849 BEF
Maison Parent SCRL:	13 794 714 BEF
Magemon SA:	10 200 000 BEF
Garsou-Angenot SPRL:	19 325 693 BEF
Somimpex SPRL:	11 750 008 BEF,

kuitenkin sillä varauksella, että näitä määriä saatetaan oikeudenkäynnin kuluessa tulla korottamaan tai pienentämään, ja näille määrille 8 prosentin suuruisen vuotuisen korkokannan mukaan 1.1.1993 lähtien maksun tapahtumiseen saakka laskettavine korkoineen

— velvoittaa neuvoston ja komission yhteisvastuullisesti korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

12 Neuvosto vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— toteaa, ettei asian käsittelyn jatkaminen ole enää edellä mainitussa asiassa Dubois et Fils vastaan neuvosto ja komissio annetun määräyksen antamisen jälkeen perusteltua

— toteaa, että lausunnon antaminen asiassa raukeaa

— velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

13 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, ettei asian käsittelyn jatkaminen ole enää edellä mainitussa asiassa Dubois et Fils vastaan neuvosto ja komissio annetun määräyksen antamisen jälkeen perusteltua.

Oikeudelliset seikat

14 Työjärjestyksen 111 artiklassa määrätään, että jos kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai kanne on selvästi täysin perusteeton, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi jatkamatta asian käsittelyä ratkaista asian perustellulla määräyksellä. Nyt esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että sillä on asiakirjojen perusteella riittävät tiedot asiasta, jotta se voi ratkaista asian jatkamatta asian käsittelyä.

15 Aluksi on syytä muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (ks. mm. asia C-146/91, KYDEP v. neuvosto ja komissio, tuomio 15.9.1994, Kok. 1994, s. I-4199, 19 kohta) yhteisö on perustamissopimuksen 215 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetussa sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinkoa on tosiasiallisesti syntynyt ja toiminnan sekä väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys. Jos yksi näistä edellytyksistä jää täyttymättä, vaatimus on kokonaisuudessaan hylättävä, eikä sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun muita edellytyksiä ole tarpeen tutkia (em. asia KYDEP v. neuvosto ja komissio, tuomion 81 kohta ja asia C-104/97 P, Atlanta v. neuvosto ja komissio, tuomio 14.10.1999, Kok. 1999, s. I-6983, 65 kohta).

16 Kantajat esittävät, että se vahinko, jota ne vaativat korvattavaksi, on aiheutettu lakkauttamalla 1.1.1993 lähtien kantajien yhteisön sisäisessä kaupassa harjoittama tulliasioitsijan toiminta. Ne katsovat, että vahinko on aiheutettu ensinnäkin siten, että vastaajat ovat toteuttaneet johdetun oikeuden alaan kuuluvia toimenpiteitä, joista on seurannut, että tulliasioitsijoiden toiminta on käynyt sisällyksettömäksi, ja toiseksi siten, ettei asianmukaisia korvaus- ja tukitoimenpiteitä ole toteutettu.

17 Tältä osin riittää kun todetaan, että korvattavaksi vaadittu vahinko, eli kantajien yhteisön sisäisessä kaupassa harjoittaman tulliasioitsijan toiminnan lakkauttaminen, on seurausta jäsenvaltioiden välisten tullirajojen ja fiskaalisten rajojen poistamisesta, jonka välittömänä ja määräävänä syynä ei ole johdetun oikeuden alaan kuuluvien toimenpiteiden toteuttaminen eikä asianmukaisten korvaus- ja tukitoimenpiteiden toteuttamatta jättäminen, vaan yhtenäisasiakirjan 13 artikla, jolla ETY:n perustamissopimukseen on lisätty 8 a artikla, josta on tullut perustamissopimuksen 7 a artikla, jossa määrätään muun muassa, että "sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja". Yhtenäisasiakirja on jäsenvaltioiden antama. Se ei siis ole vastaajien toteuttama toimenpide eikä se näin ollen voi synnyttää sopimussuhteen ulkopuolista yhteisön vastuuta (em. asia Dubois et Fils v. neuvosto ja komissio, määräyksen 18—20 kohta).

18 Asianmukaisten korvaus- ja tukitoimenpiteiden toteuttamatta jättämistä koskevan väitteen osalta tähän on toissijaisesti syytä lisätä, että yhteisön vastuu voi perustua yhteisön toimielinten laiminlyönteihin vain, jos toimielimet ovat rikkoneet yhteisön lainsäädäntöön perustuvaa laillista toimimisvelvollisuutta (em. asia KYDEP v. neuvosto ja komissio, tuomion 58 kohta). Tästä syystä on selvitettävä, mikä olisi oikeudellinen perusta yhteisön velvollisuudelle toteuttaa kantajien mainitsemat toimet ja missä määrin sen olisi pitänyt ne toteuttaa. Tällaista velvollisuutta ei aseteta itse yhtenäisasiakirjassa eikä missään muussakaan yhteisön oikeuden säännöksessä. Toisaalta nyt esillä olevassa asiassa ei myöskään ole syytä pohtia sitä, onko mahdollisesti olemassa sellainen yleinen oikeusperiaate, jonka perusteella yhteisöllä olisi velvollisuus korvata vahinko, joka jollekin henkilölle on aiheutettu pakkolunastustoimenpiteillä tai hänen omistusoikeutensa käyttövapautta rajoittavilla toimenpiteillä ja jonka huomiotta jättäminen synnyttäisi oikeuden nostaa perustamissopimuksen 215 artiklan toiseen kohtaan perustuvan kanteen. Tällainen vahingonkorvausvelvollisuus voi näet perustua ainoastaan itse yhteisön toimielinten toteuttamiin toimenpiteisiin, sillä yhteisö ei voi olla vastuussa sellaisen vahingon korvaamisesta, joka on aiheutettu muilla kuin yhteisön toteuttamilla toimenpiteillä. Kuten edellä on esitetty, tulliasioitsijan ammatin häviäminen ei ole yhteisön syytä. Tästä seuraa, että yhteisön vastuun syntymisedellytykset eivät täyty. Ei kuitenkaan ole mahdotonta, että vahingonkorvausvelvollisuus saattaa joissakin tapauksissa syntyä sen jäsenvaltion sisäisen oikeuden perusteella, jonka alueella yhteisön sisäinen tulliasiamies tai -asioitsija harjoitti toimintojaan (em. asia Dubois et Fils v. neuvosto ja komissio, määräyksen 57 kohta).

19 Edellä mainitussa asiassa Dubois et Fils vastaan neuvosto ja komissio annetun määräyksen antamisen jälkeen esittämissään huomautuksissa kantajat ovat vaatineet asian käsittelyn jatkamista, jotta heillä olisi mahdollisuus kehitellä suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen perustuvaa kanneperustetta.

20 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa kuitenkin, ettei tätä kanneperustetta ollut kannekirjelmässä. Koska työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdassa määrätään, että asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu kirjallisen käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin, ja koska kyseinen kanneperuste ei perustu tätä vaatimusta vastaaviin perusteisiin, se on sen tutkittavaksi ottamisen edellytysten selvästi puuttuessa hylättävä. Joka tapauksessa tällä kanneperusteella ei ole merkitystä, sillä korvattavaksi vaadittu vahinko, eli yhteisön sisäiseen kauppaan liittyvän tulliasioitsijan toiminnan lakkauttaminen, ei — kuten edellä on todettu — ole vastaajien aiheuttama eivätkä ne näin ollen ole velvollisia sitä korvaamaan.

21 Tästä seuraa, että kanteet on hylättävä, koska ne ovat selvästi täysin perusteettomia.

Oikeudenkäyntikulut

22 Työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on tätä vaatinut.

23 Koska kantajat ovat hävinneet asian, heidät on velvoitettava korvaamaan neuvoston oikeudenkäyntikulut viimeksi mainitun vaatimusten mukaisesti, sekä on määrättävä, että he vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(kolmas jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) Asiat T-611/97 ja T-619/97—T-627/97 yhdistetään asian jatkokäsittelyä varten.

2) Kanteet hylätään selvästi täysin perusteettomina.

3) Kantajat vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan ja heidät velvoitetaan korvaamaan neuvoston oikeudenkäyntikulut.

4) Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Annettiin Luxemburgissa 16 päivänä kesäkuuta 2000.

H. Jung
kirjaaja

K. Lenaerts
kolmannen jaoston puheenjohtaja